

ELŐSZÓ

Sokáig fogalmam sem lehetett arról, milyen előszó fog állni a 2020/2-es számunk felvezetésében, hogy egyáltalán mit lehet majd mondani előljáróban a 2021. elején egyszerre megjelenő, két 2020-as lapszámunk kapcsán. A számok anyaga már időben összeállt, ugyanakkor a *Vallástudományi Szemle* jövője szinte a teljes 2020-as évben kérdéses volt, egyeztetések és megbeszélések hosszú során kellett végigérnünk ahhoz, hogy ez az előszó, most, 2021 februárjában az *öröm* hangján szólhasson. Teljes bizonytalanság vesz körül valamennyiünket, a *Vallástudományi Szemle* azonban – úgy tűnik – épp e felfordulás kellős közepén ért révbe.

Mi történt velünk? 2020. év elején S. Szabó Péter – korára tekintettel – lemondott főszerkesztői megbízatásáról, vele egyidőben, vagy talán már korábban, a szerkesztőség tagjai közül is volt, aki jelezte, hogy elfoglaltságai nem teszik lehetővé a további közös munkát. E fejleményeket megelőzően Zsengellér József, a KRE akkori rektora keresett meg azzal, érzékeny szeme lévén a folyóirat mindennapos gondjaira, hogy állítsam össze, milyen igényeink lennének ahhoz, hogy könnyebben, lendületesebben tudjunk működni és egyúttal továbbfejlődni. A megfogalmazott igényekről és a személyi változásokról együtt indultak meg a megbeszélések. Sajnos azonban rajtunk kívül álló okokból e megbeszélések hosszú időre elakadtak, mígnem Kurucz György rektorhelyettes úr a folyóirat ügye mellé állt. E figyelem eredményeképpen a folyóirat új otthonra lelt Hanula Gergely intézetigazgató úr jóvoltából a Károli Gáspár Református Egyetem Egyház és Társadalom Kutatóintézetében (röviden ETKI), ahol a működési feltételek a lap *sajátosságainak* megfelelően váltak biztosítottá. Ugyanezért mozdultunk hosszú megfontolások után a kiadó kérdésében is: úgy gondolom, úgy gondoljuk, hogy a Gondolat Kiadó szemlélete találkozik a lap sajátos igényeivel. Nem léphetünk tovább azonban anélkül, hogy ne köszönnénk meg egyúttal korábbi helyünknek, a KRE Bölcsészettudományi Karának és a L'Harmattan Kiadónak a sok éves közös munkát. Maradtak még függőben lévő kérdések, ám ezekről már csak a 2021-es első számunkban fog írni az új főszerkesztő.

E számunk *Tanulmányok* rovatát – többek között – a rendhagyó pandémia-helyzetre tekintettel Bácskay András, a PPKE BTK egyetemi docensének ta-

nulmányával nyitjuk, amely *Járványok és dögvész az ókori Mezopotámiában* címmel a járványok korabeli vallási összefüggéseit tárja fel. Ezzel egy olyan világba vezet el bennünket, ahol a fertőző megbetegedések spirituális vetülete volt a meghatározó, azaz egy-egy megbetegedés-sorozat kapcsán nem vírusról, megelőzésről és vakcináról, hanem döntően istenekről, átokról és mágikus szertartásokról gondolkodtak. Következő tanulmányunk már közvetlenül reflektál saját jelenünkre, Máté-Tóth András, a SZTE Vallástudományi tanszékének professzora és Heidi Sára, az erfurti Max-Weber-Kolleg doktorandusza és kutatói asszisztense ugyanis tanulmányában három meghatározó kortárs értelmezését és kritikáját mutatja be Weber nevezetes *varázstalanítás* fogalmának, miáltal politikum és vallás kapcsolatának újragondolására hívja az olvasót. E szám harmadik tanulmányának szerzője pedig, Szakács Tamás, az EHE doktorandusza, arra vállalkozott, hogy arról szóljon, amiről a keresztények az alaptétel rögzítésén túl szívesebben hallgatnak, lévén alig-alig verbalizálható titokról van szó, tudniillik Jézus Krisztus kettős, egyszerre emberi és isteni természetéről.

A *Forrás* rovatban Németh György ezúttal is hiánypótló forrást közöl, mégpedig három jezidi imát. E forrásközlés által is felhívja a figyelmet egyrészt a jezidi vallás körüli sokáig uralkodó félreértésekre, másrészt pedig ennek nyomán a jezidi vallás megismerésének még előttünk álló feladatára. A *Disputa* rovat Prohászka Ottokárról közöl egy személyes hangú írást Pápai Lajos, nyugalmazott győri megyéspüspök tollából, amely éppen személyes jellegénél fogva – a rovat célkitűzésének megfelelően – hívhatja vitára az Olvasót. *Tudományunk története és műhelyei* rovatunkban Povedák Kinga, az MTA-SZTE Convivence Vallási Pluralizmus Kutatócsoport kutatója mutatja be azt a nemzetközi kutatócsoportot, amely különféle vallási közösségek túlélési stratégiáit igyekszik feltárni a titkosszolgálati levéltárak anyagai alapján.

Hírek rovatunk nem volt könnyű helyzetben a vírusválság miatt a 2020-as évben, a meghirdetett jelenléti események ugyanis jelentős részben elmaradtak, az online térre való közösségi átállás viszont némi időt igényelt. Az év elejéről azonban két fontos eseményről is beszámolót nyújt: az 5. Magyar Hebraisztikai Konferenciáról és a X. „Közel, s Távolság” Orientalisztikai Konferenciáról. A szám végezetül Troeltsch és Magnus Nyman egy-egy immár magyarul is olvasható könyvéről, valamint Povedák Kinga kötetéről nyújt ismertetőt.

A 2021-es év a *Vallástudományi Szemle* számára az újrakezdés és a megújulás éve, amelyben reményeink szerint tovább épülhetünk és gazdagodhatunk, hogy méltó fóruma legyünk kutatóközösségeinknek. Kedves Olvasóink, tartsanak velünk a jövőben is!

Horváth Orsolya

TANULMÁNYOK
